

Músics d'ahir i músics d'avui

EMILI CASADEMONT I COMAS

Ala portalada del monestir de Ripoll, el novembre (mes que ve a marcar un període de trànsit entre la tardorada i la hivernada) hi és representat per una colla de porcs, sota la vigilància d'un porquer que fa sonar el corn, els quals es troben pasturant pacíficament sota d'una alzina, o d'un altre arbre que s'hi assembla, i al llunari d'en Granollacs, per la seva part, el novembre hi és representat per una escena de la matança del porc. I és que no s'ha d'oblidar que per Sant Martí, el dia 11, es comença a sacrificar aquest animal (ja diu el refrany que "Per Sant Martí,/ mata el porc i enceta el vi"), considerat impur per algunes religions importants, com la musulmana i la jueva, raó per la qual els seus practicants tenen prohibit consumir carn porcina. De la mateixa manera que tenen igualment prohibit beure vi, atès que es tracta d'una beguda alcohòlica.

El mes de novembre, però, també podria ser representat, tant a la portada de l'històric monestir de la capital de la comarca gironina del Ripollès com al llunari d'en Granollacs, per d'altres elements que li són ben propis i característics, com la boira, per exemple, obra, segons abans es contava per les contrades catalanes de l'alta muntanya, d'uns dimoniots negres com el sutge, força més peluts que els altres, que salten i ballen, tot escampant-la sense ser vistos, cosa que els permet lliurar-se tranquil·lament a fer malifetes a dojo. D'aquesta antiga "contarella", per cert, n'han quedat els qualificatius que la boira encara avui rep a molts indrets: el de "tinyosa", quan és molt espessa, i el de "ploranera" o "pixanera", quan és d'allò més humida.

I, a part de la boira, també podríem referir-nos, parlant dels elements propis i característics del mes de novembre, a la neu, que ha donat origen a moltes velles creences. Així, quan neva per les contrades muntanyenques, els seus habitants diuen que, al cel, hi fan una gran festa, amenitzada per una suau i meravellosa música que poden arribar a escoltar, si hi paren atenció, i que els borrallons que cauen són plomes de les oques sacrificades prèviament per al banquet, fet que el savi grec Heròdot, l'anomenat "pare de la historiografia", assegurava que li havien també explicat els escites, raça nòmada del segle V abans de Crist. I hi ha un proverbi, molt recitat encara arreu de les muntanyes pirinenques i, d'una manera en particular, al Principat d'Andorra, llocs on solen caure les primeres nevades, que diu el següent: "Santa Cecília porta la neu a la faldilla". Com suposo que no deueu ignorar, benvolguts lectors, santa Cecília, verge i màrtir dels inicials temps del cristianisme, és la patrona de la música i dels músics. La meva recordada amiga Maria dels Àngels Vayreda, la il·lustre poetessa i novel·lista empordanesa, li dedicà uns magnífics versos que s'enceten així: "Santa Cecília quan era petita,/ no li agradava saltar, ni jugar,/ i no parlava, somreia una mica/ i el clavicèmbal solia tocar". I afegia, més endavant, que, imitant els àngels que vetllaven perquè pogués conservar intacta la seva virginitat consagrada a Déu, després de veure's forçada a contraure matrimoni, també tocava l'arpa, instrument que dominava a la perfecció.

Seran moltes les poblacions de les comarques gironines -a més, naturalment, dels de la resta dels Països Catalans- que, durant aquest cap de setmana -o el proper dimarts, 22 de novembre, diada de la patrona de la música i dels músics-, que organitzaran actes i festes en honor d'aquesta santa tan envoltada de llegenda, com totes les de la seva època. I això ve de molt lluny, ja que a Barcelona, en temps bastant reculats, hi hagué una important confraria que aplegava els músics barcelonins (inclosos els dels municipis veïns de la capital catalana, aleshores independents, com Gràcia, Sants, Sarrià, etc.), que veneraven una imatge de santa Cecília, existent a l'església de Santa Maria del Mar, on cada any celebraven, el citat dia 22, una funció religiosa molt solemne i, alhora, molt musical.

Això succeïa, concretament, quan l'exercici de la música era mal vist i desconsiderat. Tan mal vist i desconsiderat que, quan s'organitzaven festes majors, la part econòmica corresponent als músics ni es tenia en compte. Si restaven diners, se'ls pagava, sinó s'havien de donar per satisfets amb el "companatge", nom que

rebia el favor de parar-los taula i de donar-los llit. Ah!, i pertot arreu, hom allotjava els flabiolaires, tabalers, grallaires i altres músics considerats humils a les cases de les famíles més pobres.

Aquest menyspreu envers els músics durà molt de temps, fins que arribà un moment en què -per fortuna i perquè era de justícia- la situació canvià i començaren a ser tractats d'una manera ben diferent. Així, jo recordo, per exemple, que, al llarg de les dècades dels anys 40 i 50 del segle passat, la gent, en referir-se als músics, parlava dels "senyors músics", amb el màxim respecte possible. I avui dia, com és fàcilment comprovable, els bons músics, aquells que ho són de debò, poden presumir de practicar un art -o d'exercir un ofici, si voleu dir-ho així- d'allò més digne i noble.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/opinio/2011/11/20/musics-dahir-musics-davui/530540.html?utm_source=rss